

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้อาศัยระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยต่างๆ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา
สภาตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ดังต่อไปนี้

8.1 ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 พื้นที่ดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น

3.1.2 ขอบเขตด้านแนวความคิด

3.1.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้จะนำแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนา
สถาบันของ Samuel P. Huntington มาเป็นกรอบในการศึกษาระดับการพัฒนาสภาตำบลโดยศึกษา
จากปัจจัยดังนี้

- 1) ความสามารถในการปรับตัวของสภาตำบล
- 2) ความซับซ้อนของสภาตำบล
- 3) การมีอำนาจเป็นของตนเองของสภาตำบล
- 4) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสภาตำบล

3.1.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาตัวแปรที่เป็น
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาตำบลนำมาประกอบการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้การศึกษานี้มีความ
สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาตำบล คือ

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2) นโยบายของรัฐในการพัฒนาสภาตำบล
- 3) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง
- 4) ภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน

3.2 วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative method) โดยการศึกษาข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาจากข้อมูลสนาม (field study) โดยอาศัยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแปรที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดและกำหนดเป็นแบบสอบถาม สำหรับใช้เก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลต่างๆ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง (primary data)

3.2.2 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เพื่อสำรวจงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพตำบลในด้านต่างๆ ระเบียบคำสั่ง กฎหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการศึกษา และร่วมอธิบายปรากฏการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยภาคสนาม

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่จะสุ่มดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้กำหนดที่จะศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการกำหนดพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการเช่นค่าใช้จ่ายด้านการวิจัย ระยะเวลา และระดับของการศึกษา ผู้ศึกษาจึงดำเนินการศึกษาในลักษณะกรณีศึกษา (case study) เท่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาในแนวลึกมากกว่ามุ่งศึกษาในฐานะของสภาพตำบลทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การศึกษานี้มีลักษณะความเป็นตัวแทน มีความน่าเชื่อถือ (reliable) และมีความแม่นยำ (validity) จึงได้ทำการกำหนดเลือกพื้นที่ตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งมีทั้งหมด 19 ตำบล เลือกพื้นที่ในการศึกษา 2 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

3.3.1 ขั้นตอนที่ 1 แบ่งพื้นที่และกำหนดแยกประเภทตำบลที่ศึกษาวิจัย (cluster sampling & stratified random sampling) โดยพิจารณาตามขอบเขตพื้นที่การปกครอง ที่ใกล้เคียงกัน และพิจารณาเลือกเฉพาะตำบลที่ จะยังไม่ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตำบลพื้นที่ดังนี้

1. ตำบลโลกขามเฒ่า
2. ตำบลสวนแตง
3. ตำบลบ้านโพธิ์
4. ตำบลโพธิ์พระยา
5. ตำบลสนามชัย

3.3.2 ขั้นตอนที่สอง สุ่มเลือกหมู่บ้านจากตำบลต่างๆ ตำบลละ 2 หมู่บ้าน (simple random sampling) และสุ่มประชาชนในหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 30 ตัวอย่าง โดยวิธีบังเอิญ (accidental sampling) รวมทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ผล ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

3.4.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

3.4.2 แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสถาบัน ของ Samuel P. Huntington เพื่อศึกษาระดับของการพัฒนาสภาพตำบลจากลักษณะของความสามารถในการปรับตัว ความซับซ้อน การมีอำนาจเป็นของตนเอง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสภาพตำบล รวมทั้งสิ้น 12 ข้อ

3.4.3 แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรที่จะนำมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาของสภาพตำบล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์หรือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับของการพัฒนาสภาพตำบล ได้แก่ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายของรัฐในการพัฒนาสภาพตำบล สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองไทย และ ตัวแปรด้านภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน

ลักษณะของคำถาม ในส่วนที่ 2 นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อหาระดับของการพัฒนาสภาพบาลเพื่อ นำมาทดสอบหาค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรหรือปัจจัยด้านต่างๆ ในคำถามส่วนที่ 3 โดยกำหนดลักษณะของคำถามเป็น 2 ลักษณะ คือ คำถามเชิงบวก (positive) และคำถามเชิงลบ (negative) โดยคำถามแต่ละข้อนั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดให้มีน้ำหนักเท่ากัน และแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ทุกครั้ง บ่อยๆ บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย

- การให้คะแนน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) คำถามเชิงบวก จะให้คะแนนดังต่อไปนี้

1.1) ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ไม่เคย หมายความว่า ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบเลย หรือพฤติกรรมที่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเลย

1.2) ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่เห็นด้วย หรือ นานๆ ครั้ง หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดเป็นส่วนใหญ่ หรือ พฤติกรรมที่ไม่ค่อยได้เข้าไปมีส่วนร่วม

1.3) ให้ 3 คะแนน สำหรับคำตอบ ไม่แน่ใจ หรือ บางครั้ง หมายความว่า ผู้ตอบไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าคำตอบนั้นตรงกับความคิดของผู้ตอบหรือไม่มีลักษณะกำกวมกัน มีความไม่แน่ชัด หรือ มีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง

1.4) ให้ 4 คะแนนสำหรับคำตอบ เห็นด้วย หรือ บ่อยๆ หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นสอดคล้องกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่ หรือ มีส่วนร่วมมากเป็นส่วนใหญ่

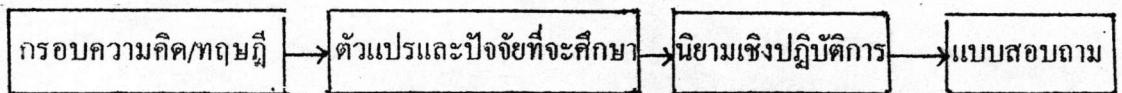
1.5) ให้ 5 คะแนนสำหรับคำตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ทุกครั้ง หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นสอดคล้องกับข้อความนั้นทั้งหมด หรือมีส่วนร่วมโดยตลอด

2) คำถามเชิงลบ จะให้คะแนนในลักษณะตรงกันข้ามกับคำถามเชิงบวก กล่าวคือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ทุกครั้ง บ่อยๆ บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย ให้คะแนน 5 , 4 , 3 , 2 และ 1 ตามลำดับ

3.5 การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ตั้งไว้มาทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (discrimination power) กับความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ก่อนที่จะนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ดังนี้

3.5.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดสอบข้อความในทุกข้อความของแบบสอบถาม โดยสร้างเครื่องมือวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของสภาตำบล โดยใช้แนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

แล้วจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวมาให้อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเสนอแนะ แก้ไขข้อความ ตรวจสอบความตรงในประเด็นเนื้อหาของแบบสอบถามอีกครั้ง

3.5.2 อำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้ทดสอบด้านเนื้อหาแล้ว มาทำการทดลองใช้ที่อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจแจกแจง (discrimination power/ D.P.) ของแต่ละข้อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนต่ำกับกลุ่มคะแนนสูง คัดเอาคำถามที่ได้ค่า D.P. สูงกว่า 2 ขึ้นไป มาเลือกใช้กับแบบสอบถามที่นำไปใช้

3.6 การเก็บข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามได้รับการปรับปรุงแก้ไขและหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงตรงจนอยู่ในระดับที่ยอมรับว่าใช้ได้แล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนในตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 300 ชุด ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 276 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92 ของกลุ่มทั้งหมด และคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบไม่ครบทุกคำถาม เหลือส่วนที่นำมาใช้ในการคำนวณโดยแยกให้ตำบล 50 ชุด คิดเป็น 83.33 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ประมวลผลข้อมูลที่ได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป SPSS/PC++ โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะรวบรวมข้อมูลนำเสนอในรูปของตารางข้อมูล โดยใช้สถิติเบื้องต้นจำแนก เป็นความถี่ และร้อยละ

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์ระดับของการพัฒนาของสภาตำบล โดยใช้คะแนนเฉลี่ย เป็นเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) สภาตำบลที่มีการพัฒนาความเป็นสถาบันในระดับต่ำ
- 2) สภาตำบลที่มีการพัฒนาความเป็นสถาบันในระดับปานกลาง
- 3) สภาตำบลที่มีการพัฒนาความเป็นสถาบันในระดับสูง

ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาจัดกลุ่มการพัฒนาสภาตำบล คือคะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด/จำนวนชั้น ($5 - 1 / 3 = 1.33$)

3.7.3 การวิเคราะห์ปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับของการพัฒนาสภาตำบลที่ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายการพัฒนา สภาตำบลของรัฐ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง และภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน โดยนำมาจำแนกความถี่และร้อยละจากคะแนนรวม ของแต่ละปัจจัย

3.7.4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับระดับการพัฒนาของสภาตำบล โดยใช้ตารางไขว้ (Crosstab Table) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ ค่า Chi-square เพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรกับสมมุติฐาน และวัดความสัมพันธ์โดยคำนวณหา Cramer's V หรืออาจใช้ค่า Pearson's C ตามความเหมาะสม